Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani (jud. Eugeniu Beșelea)
Dosarul nr. 2a-2325/24
(2-23165392-02-2a-07062024)

D E C I Z I E

29 ianuarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Roman Pascari

examinând în ordine de apel, în procedura cererilor cu valoare redusă, cererea de apel declarată de apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Staver împotriva lui Roman Proca privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată**.**

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 20 noiembrie 2023 avocatul Grosu Sandu în interesele reclamantului Staver Vasile a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Proca Roman privind încasarea: - sumei de 300 Euro cu titlu de datorie în baza Recipisei din 04 noiembrie 2020 și a Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 28 000 lei cu titlu de datorie în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 3500 lei cu titlu de dobândă de întârziere, în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 522 Euro cu titlu de penalitate din suma datoriei de 300 Euro, pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 48 720 lei cu titlu de penalitate din suma datoriei de 28000 lei pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 2 806 lei cu titlu de taxă de stat;
2. În motivarea acțiunii a indicat că la 04 noiembrie 2020, între Staver Vasile și Proca Roman, a fost semnată recipisa prin care, Proca Roman, s-a obligat să restituie cu titlu de împrumut suma de 300 (trei sute) Euro, 30 000 (treizeci mii) Lei și 5 000 (cinci mii) Lei, cu titlu de dobândă. Sumele nominalizate urmând a fi restituite în timp de 4 luni.
3. A menționat că pe parcursul timpului, Proca Roman a executat parțial obligațiile pecuniare asumate, achitând în contul lui Staver Vasile, suma de 7000 (șapte mii) Lei, transferată în contul creditorului la 08 ianuarie 2021 și 02 martie 2021, care a constituit achitarea dobânzii de 5000 (cinci mii) Lei și 2000 (două mii) Lei

din suma de 30000 (treizeci mii) Lei, conform recipisei din 04.11.2020. Alte careva plăți Proca Roman nu a efectuat.

4. A indicat că la 29 decembrie 2022, părțile Staver Vasile și Proca Roman, având un litigiu de ordin pecuniar, sau adresat cu o cerere către Mediatorul atestat Vitalie Eremia, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, prin încheierea unei tranzacții, în condițiile art. 32 din Legea nr. 137/2015, privind medierea.
5. Astfel, ca rezultat al înțelegerii părților litigante, la 29 decembrie 2022, a fost încheiată Tranzacția de mediere, prin care sa stabilit că, Proca Roman, în calitate de debitor, recunoaște datoria față de Staver Vasile, în mărime de 300 (trei sute) Euro, 28000 (douăzeci și opt mii) Lei, 3500 (tremii cinci sute) Lei, pct. 3.2 din tranzacție.
6. Pentru a pune în aplicare prevederile tranzacției în condițiile art. 32 Legea nr. 137/2015, părțile au stabilit că, Proca Roman, va achita începând cu 25 ianuarie 2023, suma de 3 000 (trei mii) Lei, în mod lunar, până la acoperirea integrală a datoriei, pct. 4,1 a tranzacției. Potrivit pct. 4.4 a Tranzacției de împăcare, pentru neexecutarea condițiilor tranzacției sau executarea necorespunzătoare a acesteia, se va aplica o penalitate în mărime de 1% pentru fiecare zi de întârziere, începând cu data de 26 ianuarie 2023, reieșind din prevederile pct. 4.1 al tranzacției de împăcare. Relevă că la momentul scadenței obligației asumate de către pârâtul Proca Roman, ultimul nu a efectuat nici o achitare în contul reclamantului Staver Vasile, astfel încât la 29 august 2023, în adresa pârâtului Proca Roman a fost expediată somația privind executarea condițiilor tranzacției de mediere.
7. A menționat că la momentul înaintării somației, pârâtul Proca Roman, înregistra o datorie în mărime de 300 (trei sute) Euro, 28000 (douăzeci și opt mii) Lei, 3500 (tremii cinci sute) Lei, față de reclamantul Staver Vasile. La fel, pentru întârzierea nejustificată admisă la executarea condițiilor tranzacției de împăcare, debitorul Proca Roman, a acumulat o penalitate în mărime de 279 (două sute șaptezeci și nouă) Euro, 26040 (douăzeci și șase mii patruzeci) Lei și 3255 (trei mii două sute cincizeci și cinci) Lei, penalitatea a fost calculată pentru o perioadă de 93 zile, 26 ianuarie - 28 aprilie 2023.
8. La fel a relatat că somația expediată în adresa pârâtului la 29 august 2023, a fost restituită expeditorului cu mențiunea nereclamată, potrivit Avizului aplicat de Factorul Poștal al O.P. 2071.
9. Astfel, în circumstanțele enunțate supra, consideră că procedura prealabilă de soluționare a litigiului a fost epuizată, iar reclamantul este în drept să se adreseze cu prezenta cerere de chemare în judecată, în vederea încasării forțate a datoriei.

Poziția instanței de fond:

10. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, s-a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

11. **Solicitarea apelantului:**
12. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 25 aprilie 2024, apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, solicitând admiterea cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
13. La 7 iunie 2024, conform fișei de repartizare, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de apel judecătorului Ana Panov.
14. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2024, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu. S-a acordat apelantului Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu**,** un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 2385,10 lei și a dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei.
15. La data de 5 iulie 2024 apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu a înlăturat în termen neajunsurile cererii de apel, dat fiind faptul că încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 iunie 2024, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, a fost recepționată la data de 25 iunie 2024, fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică.
16. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 iulie 2024, s-a acceptat spre examinare cererea de apel declarată de apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu.

Argumentele părților:

17. În motivarea apelului a indicat, că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, o consideră ca fiind neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.
18. A relatat că conform materialelor dosarului şi circumstanțelor expuse în conținutul cererii de chemare în judecată, părțile litigante în vederea evitării unui litigiu privind restituirea datoriei în mărime de 300 (trei sute) Euro, 28 000 (douăzeci şi opt mii) Lei şi 3500 (trei mii cinci sute) Lei, cu titlu de dobândă de întârziere, au încheiat o tranzacție de împăcare, prin care Proca Roman, IDNP: ***** a recunoscut datoria față de Staver Vasile, IDNP: ***** în conformitate cu recipisa din 04 noiembrie 2020, încheiate între părțile litigante, şi-a a solicitat achitarea în rate a datoriei, cu rata lunară în mărime de 3 000 (trei mii) Lei, până la achitarea integrală a datoriei.

19. Consideră că instanța de judecată, a dat o apreciere incorectă circumstanțelor şi a aplicat o prevedere legală ce nu urma a fi aplicată și a decis că, tranzacția de împăcare prezentată urma a fi confirmată de către instanța de judecată, însă confirmarea tranzacțiilor de împăcare are loc în situația în care, tranzacția a fost încheiată în cadrul unui proces de judecată, confirmarea tranzacției fiind dispusă prin încheiere judecătorească.
20. În speţă, tranzacţia a fost una în afara procesului de judecată, iar în cazul neexecutării tranzacţiei şi pentru a fi posibilă satisfacerea drepturilor creditorului este necesar de a înainta o cerere de chemare în judecată, privind încasarea datoriilor acumulate ca rezultat al neonorării obligaţiunilor conform tranzacţiei, condiţie care este specificată în art. 1920 alin. (2), lit. a) CC al RM.
21. Astfel, potrivit normei enunţate, tranzacţia extrajudiciară nu poate fi executată silit numai după înaintarea unei acţiuni în instanţa de judecată, de executare silită a obligaţiilor ce rezultă din tranzacţie, condiţie care se regăseşte în cauza supusă judecăţii.
22. Prin urmare, având o tranzacție extrajudiciară, iar partea se opune executării şi nu-şi onorează obligațiunile, doar printr-o hotărâre judecătorească este posibil executarea tranzacției, din simplu considerent că hotărârea judecătorească va substitui tranzacția de împăcare şi va permite creditorului urmărirea forțată a debitorului în vederea executării obligațiilor sale.
23. A invocat apelantul că din prevederile art. 1920 alin. (2). lit. b) CC al RM reiese că, confirmarea tranzacției ţine de existența unui proces judiciar şi nu poate fi aplicată faţă de tranzacţiile încheiate în afara unui proces de judecată.
24. La fel menționează că din punct de vedere legal, partea tranzacției este în drept să recurgă la una din modalităţile enunţate privind executarea tranzacţiei, inclusiv prin înaintarea unei acţiuni civile, cu emiterea unei hotărâri şi a titlului executoriu pentru a recurge la executarea silită a obligației.
25. A indicat apelantul că opțiunea legală acordată de legiuitor privind tranzacția este expusă în art. 1920 alin. (2) CC al RM, privind executarea silită a tranzacției şi condițiile pentru aceasta.
26. Consideră că concluzia instanței de judecată, privind necesitatea adresării cu o cerere de confirmare a tranzacției de împăcare, este nejustificată şi instituie o condiție inechitabilă pentru apelant, care având la bază prevederile legale, poate alege modalitatea sau procesul pentru punerea în aplicare a tranzacției extrajudiciare.
27. Astfel, menționează că modul în care instanța de judecată tratează chestiunea privind executarea silită a tranzacției extrajudiciare, în viziunea părții apelante, acesta constituie o îngrădire nejustificată de acces la justiție.
28. Cu privire la argumentul enunțat de către instanța de judecată, privind clauza 5.4 din Tranzacția de mediere din 29 decembrie 2022, menționează că conform acesteia, creditorul Staver Vasile, se poale adresa cu o cerere de confirmare a

Tranzacţiei şi eliberarea Titlului Executoriu, clauza din tranzacție fiind una discreționară, la alegerea modului de executarea a condițiilor din tranzacție şi nu impune partea anume la înaintarea acțiunii de confirmare a tranzacției de împăcare.

29. Mai mult ca atât, indică că posibilitatea de a alege modul de punere în executare a tranzacției de împăcare este prevăzut de art. 1920 alin. (2) CC al RM, iar apelantul a acționat corect şi întemeiat în înaintarea acțiunii civile privind încasarea datoriei.
30. La fel, a specificat că instanţa de judecată a dat o apreciere nejustificată prevederilor art. 33 alin. (2) Legea nr. 137/2015, ori norma legală enunțată prevede că, partea Tranzacţiei de mediere poate alege modalitatea de executare silită a condiţiilor tranzacţiei, fapt ce nu impune în mod obligatoriu la înaintarea unei acţiuni de confirmare a tranzacţiei şi eliberarea titlului executoriu.
31. Totodată, menționează că indiferent de modul de acţiune privind executarea tranzacţiei, finalitatea este aceiaşi, fie prin acţiune civilă clasică sau prin înaintarea unei cereri de confirmare a tranzacţiei.
32. Relevă că atât timp cât legiuitorul a acordat părţii tranzacţiei posibilitatea de a alege modul în care se va pune în executare tranzacția, instanța de judecată nu poate impune o anumită modalitate, mai ales că acesta nici nu rezultă din prevederile legale în vigoare la moment.
33. A subliniat că din punct de vedere procesual, Codul de Procedură Civilă al RM, nu prevede nici o procedură privind confirmarea tranzacției de împăcare cu excepția celor tranzacții care sunt încheiate în cadrul unei cauze supuse examinării, în care doar instanţa de judecată dispune de capacitate în admiterea solicitărilor formulate de părţi.
34. De astfel, prevederile art. 1919 CC al RM la care face trimitere instanța de judecată, indică doar asupra diferenței dintre tranzacția extrajudiciară şi ce judiciară, iar norma dată nu indică expres că tranzacția extrajudiciară pentru ca să producă efecte juridice necesită a fi confirmată de către instanţa de judecată, respectiv concluzia instanţei de judecată este lipsită de suport legal şi urmează a fi apreciată critic de către instanţa ierarhic superioară.
35. A solicitat admiterea cererii de apel din motivele de fapt și de drept indicate.

Aprecierea instanţei de apel:

36. Analizând şi studiind materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a admite apelul, a casa hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.
37. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelantul respectând acest termen.
38. În conformitate cu art. 385 lit. c) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel,

după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emițând o nouă hotărâre.

39. În temeiul art. 386 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanţa de apel, dacă concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanţele pricinii.
40. Conform art. 276^4 din Codul de procedură civilă, instanţa soluționează cauza şi adoptă dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pârâtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti şi se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunțare. Instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.
41. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
42. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
43. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.
44. Colegiul Civil reține că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
45. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil,

motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

46. Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
47. În opinia Colegiului, prima instanță, nu a ținut cont de aceste deziderate, nu a dat eficiență deplină tuturor circumstanțelor cauzei și înscrisurilor prezentate, fapt ce a condus la adoptarea hotărârii, care nu este bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
48. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că prin recipisa întocmită la 4.11.2020 Proca Roman s-a obligat să restituie lui Staver Vasile suma de 300 euro și 30000 lei în termen de 4 luni. Totodată, Proca Roman s-a obligat să achite dobînda în sumă de 5000 lei (f.d.6).
49. Prin tranzacția din 29.12.2022 în temeiul art.32 al Legii nr.137 din 03.07.2015 cu privire la mediere, debitorul Proca Roman a recunoscut că la data semnării prezentei tranzacții de împăcare, datoria față de Creditorul Staver Vasile constituie suma de 300 Euro și 28000 lei, dobânda de întârziere convenită de părți în mărime de 3500 lei. Astfel, debitorul Proca Roman s-a obligat să ramburseze datoria specificată supra în rate egale, a câte 3000 lei lunar, începând cu 25.01.2023 până la acoperirea integrală a datoriei.
50. Prin somația expediată debitorului Proca Roman, reprezentantul creditorului Staver Vasile, avocatul Grosu Sandu a solicitat executarea tranzacției din 29.12.2022 în termen de 5 zile de la data recepționării somației (f.d.14-14 verso).
51. La 20 noiembrie 2023 avocatul Grosu Sandu în interesele reclamantului Staver Vasile a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Proca Roman privind încasarea: - sumei de 300 Euro cu titlu de datorie în baza Recipisei din 04 noiembrie 2020 și a Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 28 000 lei cu titlu de datorie în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 3500 lei cu titlu de dobândă de întârziere, în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 522 Euro cu titlu de penalitate din suma datoriei de 300 Euro, pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 48 720 lei cu titlu de penalitate din suma datoriei de 28000 lei pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; - sumei de 2 806 lei cu titlu de taxă de stat (f.d.3-5).

52. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, s-a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.
53. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 25 aprilie 2024, apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, solicitând admiterea cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond, emiterea unei noi decizii privind admiterea cererii de chemare în judecată.
54. ***Cadrul legal speței sunt prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă***, potrivit căruia orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
55. ***Conform prevederilor art. 9 alin. (1) din Codul civil***, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariţiei drepturilor şi obligațiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi şi obligaţii; d) în urma creării şi dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.
56. ***Conform prevederilor art. 774 alin. (1) din Codul civil***, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute.
57. ***Conform prevederilor art. 775 alin. (1) din Codul civil***, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.
58. ***Conform prevederilor art. 776 din Codul civil***, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.
59. Conform prevederilor art. 858 alin. (1) din Codul civil, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.
60. ***În acord cu prevederile articolului art. 872 alin. (1) Cod Civil al RM*****,** **o**bligaţia pecuniară poate fi executată prin orice modalitate utilizată în mod obişnuit în relaţiile respective la locul executării obligaţiei.

61. ***Potrivit articolul 901 alin. (1) lit. a) Cod Civil al RM*****,** atunci cînd, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligaţia, creditorul poate, în condiţiile legii şi, după caz, ale contractului, la alegerea sa să ceară executarea silită a obligaţiei.
62. ***Conform art. 1242 alin.(1) Cod civil***, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.
63. ***Conform art.1247 Cod civil***, (1) împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluțiunea împrumutului. (2) Împrumutatul trebuie să restituie bunuri de calitatea şi în cantitatea bunurilor primite şi nimic mai mult, chiar dacă preturile au crescut ori au scăzut. (3) În cazul în care a împrumutat o sumă de bani, împrumutatul are obligația de a restitui suma nominală primită fără a ține cont de variațiile valorii banilor. (4) Dacă în contractul de împrumut nu este stabilit nici termenul de restituire, nici termenul de preaviz, împrumutul trebuie restituit în decursul a 30 de zile de la data la care împrumutatul a primit cererea de restituire.
64. Rezultând din prevederile legal citate rezultă că existența datoriei în sumă de 300 euro și 30000 lei a debitorului Proca Roman față de creditorul Staver Vasile se confirmă prin recipisa întocmită la 4.11.2020 (f.d.6).
65. Faptul existenței datoriei debitorului Proca Roman către creditorul Staver Vasile se confirmă și prin consemnarea acestui fapt în tranzacția din 29.12.2022 (f.d.12-12 verso).
66. Ulterior, Proca Roman nu a îndeplinit obligațiile asumate prin recipisa semnată și tranzacție, astfel la 20.11.2023 Staver Vasile a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei a sumei de 300 Euro cu titlu de datorie în baza Recipisei din 04 noiembrie 2020 și a Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 28 000 lei cu titlu de datorie în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, sumei de 3500 lei cu titlu de dobândă de întârziere, în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 522 Euro cu titlu de penalitate din suma datoriei de 300 Euro, pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 48720 lei cu titlu de penalitate din suma datoriei de 28000 lei pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 2806 lei cu titlu de taxă de stat.
67. Astfel, reișind din conținutul normelor de lege menționate cît și în baza probelor administrate, Colegiul ajunge la concluzia că Staver Vasile este în drept de a solicita încasarea de la Proca Roman datoriei acumulate.

68. Cu privire la situația din speță, Colegiul civil distinge două abordări: existența datoriei a fost demonstrată prin recipisa și tranzacția încheiată între părți cât și faptul că instanța de fond incorect a dispus respingerea cererii de chemare în judecată, deoarece tranzacția din 29.12.2022 nu a fost confirmată de instanța de judecată.
69. La caz, Colegiul civil consideră că instanța de fond la emiterea unei decizii privind respingerea acțiunii nu a luat în considerație că datoria există în baza unei recipise întocmite între părți.
70. ***Conform prevederilor art. 947 alin. (1) din Codul civil***, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).
71. ***În conformitate cu articolul 942 alin. (1) Cod Civil al RM*****, î**n cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.
72. ***Concomitent, conform art. 949 alin. (2) din Codul civil***, creditorul are dreptul să pretindă repararea prejudiciului în partea neacoperită prin penalitate (clauză penală inclusivă). În cazurile prevăzute de lege sau contract, creditorul poate cere sau despăgubiri, sau penalitate (clauză penală alternativă), poate cere repararea prejudiciului peste penalitate (clauză penală punitivă) sau poate cere doar penalitate (clauză penală exclusivă). Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, în cazul în care a primit executarea, ***creditorul poate cere plata penalităţii numai dacă şi-a rezervat expres acest drept la primirea executării***.
73. Raportând prevederile legale stipulate supra la cerințele reclamantului/apelant, Colegiul consideră că apelantul Vasile Staver este îndreptățit să solicite încasarea penalității în sumă de 300 euro, 28000 lei cît și dobânda de întârziere în sumă de 3500 lei în baza datoriei existente ce reiese din recipisă cît și din tranzacția încheiată între părți.
74. Colegiul reiterează că prin cererea de chemare în judecată Staver Vasile a solicitat încasarea de la Proca Roman a sumei de 300 Euro cu titlu de datorie în baza Recipisei din 04 noiembrie 2020 și a Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 28000 lei cu titlu de datorie în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 3500 lei cu titlu de dobândă de întârziere, în baza Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 522 Euro cu titlu de penalitate din suma datoriei de 300 Euro, pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 48720 lei cu titlu de penalitate din suma datoriei de 28000 lei pentru neexecutarea condițiilor Tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, a sumei de 2806 lei cu titlu de taxă de stat.

75. La caz, Colegiul civil statuează că cerințele de încasare a penalității în sumă de 522 euro cît și 48720 lei urmează a fi respinse, cu admiterea cerințelor de încasare a sumelor de 300 euro și 28000 lei, calculate în conformitate cu pct. 4.4. din Tranzacția din 29.12.2022.

Potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform prevederilor art. 90 din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: a) sumele plătite martorilor, interpreţilor, experţilor şi specialiştilor; b) cheltuielile de efectuare a cercetărilor la faţa locului; c) cheltuielile de înştiinţare şi chemare a părţilor în judecată; d) cheltuielile de transport şi de cazare suportate de părţi şi de alţi participanţi la proces în legătură cu prezentarea lor în instanţă; e) cheltuielile suportate de cetăţenii străini şi de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel; f) cheltuielile de căutare a pîrîtului; g) cheltuielile de efectuare a expertizei; h) cheltuielile de executare a actelor judiciare; i) cheltuielile de asistenţă juridică; j) cheltuielile de declarare a insolvabilităţii; k) compensaţiile pentru timpul de muncă pierdut; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

76. Potrivit art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

77. În așa împrejurări, raportând la caz prevederile legale sus menționate, dat fiind faptul că cererea de apel depusă de Staver Vasile urmează a fi admisă, cu casarea hotărârii instanței de fond și admiterea parțială a cererii de chemare în judecată depusă, taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 2130,60 lei, taxa de stat în sumă de 2278,48 lei achitată la depunerea cererii de apel cît și suma de 200 lei cu titlu de taxă de timbru achitată la depunerea cererii de apel.

78. În final, Colegiul reiterează concluzia că instanța de fond incorect a adoptat soluția de respingere a acțiunii depuse de Staver Vasile, hotărârea contravine cerințelor art. 239 din Codul de procedură civilă, astfel că cererea de apel înaintată de apelantul Staver Vasile, urmează a fi admisă, fapt ce atrage după sine casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. c), 276^4, 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de apelantul Vasile Staver, reprezentat de avocatul Sandu Grosu.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2024, cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Staver.

Se încasează de la Roman Proca, în beneficiul lui Vasile Staver, suma de 300,00 euro cu titlu de datorie și suma de 300 euro cu titlu de penalitate în baza recipisei din 4 noiembrie 2020 și a tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022, convertiți în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii; suma de 28000,00 lei cu titlu de datorie și suma de 28000,00 lei cu titlu de penalitate în baza recipisei din 4 noiembrie 2020 și a tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; suma de 3500,00 lei cu titlu de dobândă de întârziere în baza tranzacției de mediere din 29 decembrie 2022; cheltuielile de judecată formate din suma de 2130,60 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 2278,48 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel, proporțional pretențiilor admise, suma de 200,00 lei cu titlu de taxă de timbru achitată la depunerea cererii de apel.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Roman Pascari